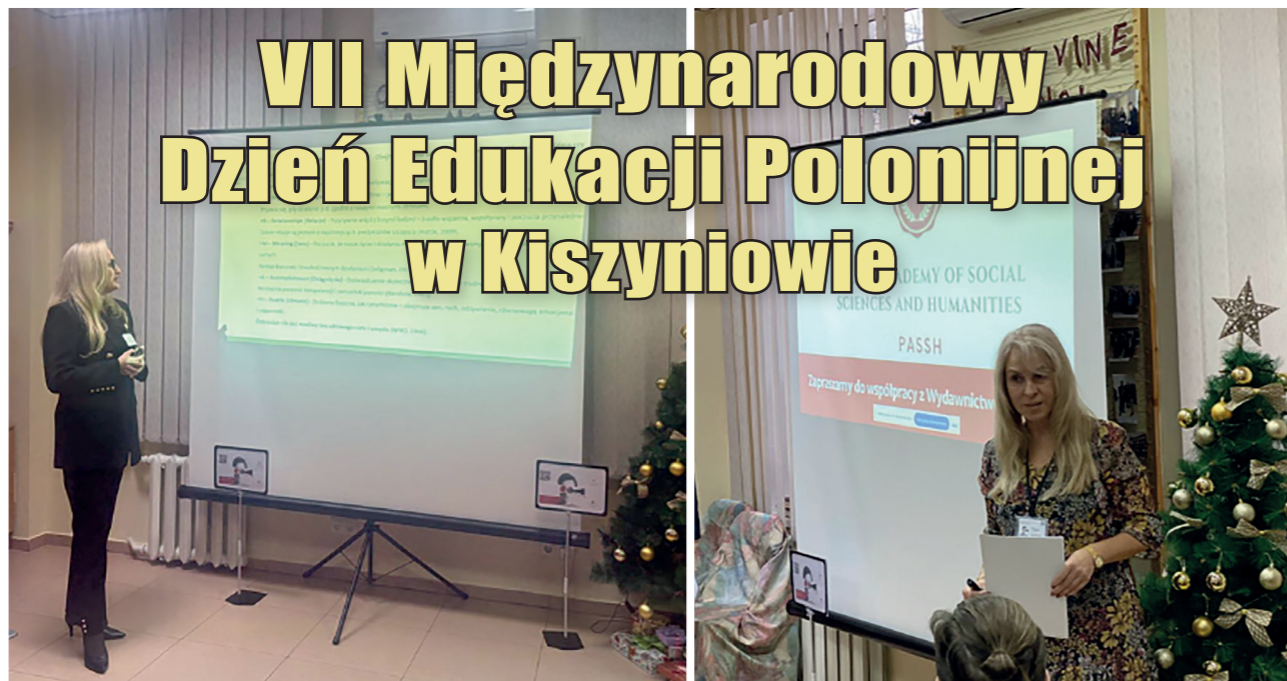

VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej w Kiszyniowie

■ Dr Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS, Rektor PASSH w trakcie wykładu

■ Grażyna Kowalczyk-Bronczyk podczas prezentacji wydawnictwa PASSH

■ Uczniowie kiszyniowskich liceów podczas warsztatów z Mirosławą Lipką (PASSH)

■ Dyrektor Biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie Svetlana Gumeni i prowadzący konferencję Mirosław Szczęśniak

7 grudnia 2025 roku odbył się VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej (MDEP), wydarzenie integrujące środowiska edukacji polonijnej z całego świata. Jest to cykliczna konferencja naukowa organizowana przez Polską Akademię Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie.

Konferencja – realizowana w formule hybrydowej w Kiszyniowie oraz online – stanowiła przestrzeń wymiany doświadczeń nauczycieli, pedagogów, badaczy i liderów szkół polonijnych, podejmując kluczowe zagadnienia związane z nauczaniem języka polskiego, wspieraniem dobrostanu uczniów oraz rozwojem zawodowym nauczycieli.

Wydarzenie odbyło się pod patronatem honorowym Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Projekt został dofinansowany przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków budżetu państwa.

Relacja z konferencji w Bibliotece im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie

Wydarzenie to miało na celu umocnienie globalnej społeczności polskiej edukacji i wymianę doświadczeń w obliczu nowych wyzwań. Uroczystego otwarcia VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej dokonała dr Aleksandra Jędrzysek – Rektor Polskiej Akademii Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie. Ważnym punktem programu była wzruszająca część artystyczna, w której wystąpił laureat zeszłorocznego tytułu „Osobowość Polonijna Roku” Bartłomiej Bukowski – śpiewak operowy z Magdeburga, zasłużony dla tamtejszej Polonii.

Szczególnym momentem podczas Konferencji 7 grudnia było obejrzenie prezentacji „Śladami Polaków w Mołdawii” mgr Svetlany Gumeni, dyrektor Biblioteki im. A. Mickiewicza w Kiszyniowie. Historia Polaków na terytorium Republiki Mołdawii sięga wielu pokoleń wstecz. Schronienie znajdowali tu uczestnicy polskich powstań narodowych i zesłańcy syberyjscy, których przymusowo przesiedlano z tej „niełudzkiej ziemi” w ramach stopniowego łagodzenia zesłańczej kategorii. Na tereny między Prutem a Dniestrem trafiali również Polacy z Podola, Pokucia, Bukowiny i Galicji, szukając lepszych warunków życia i rozwoju osobistego. Polacy, którzy przybyli na tereny w drugiej połowie XIX wieku, osiedlali się głównie w Kiszyniowie. Działalność rozpoczęły pierwsze polskie organizacje. Założone w 1898 roku Polskie Towarzystwo Dobroczynności było największe. W 1902 roku działała już pierwsza szkoła polskojęzyczna, do której uczęszczało 96 dzieci. Działał także Dom Seniora.

Po wystąpieniu gościa specjalnego rozpoczął się rozbudowany blok wydarzeń. Najpierw ogłoszone zostały wyniki Międzynarodowego Konkursu na Ucznia Roku pt. „Polskość mi w duszy gra”, a laureaci zaprezentowali swoje wystąpienia. Jury w składzie: Mirosława Lipka, Małgorzata Burba i Piotr Kośla nie miało łatwego zadania, dlatego że nadesłane prace były na bardzo wysokim poziomie. Laureatom uroczysto wręczono nagrody. *(więcej czytaj na s. 11 – red.)*

Następnie uczestnicy zobaczyli przygotowane nagrania w ramach cyklu „Głosy Polonii: światowe spotkania z językiem polskim”, w których uczniowie, nauczyciele i dyrektorzy szkół polonijnych z całego świata dzielą się doświadczeniami. W ramach tej inicjatywy zaprezentowane zostały trzy wywiady: z nauczycielką skierowaną przez ORPEG do pracy w Brazylii – Renatą Matusiak i dwójką absolwentów Teoretycznego Liceum im. M. Gogoła w Kiszyniowie – Margaritą Ababii i Włodzimierzem Żurawskim.

Kolejnym punktem było ogłoszenie wyników konkursu na Polonijnego Artystę Roku „Kreatorzy uczuć i wyobraźni”, połączone z prezentacjami laureatów.

Po wręczeniu nagród dla uczniów przyszedł czas na pokaz reportażu oraz wręczenie statuetki „Osobowość Polonijna Roku”. Została nią mgr Svetlana Gumeni – dyrektor biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie. Pani Dyrektor jest Mołdawianką, ale bardzo silnie związana jest z promowaniem kultury polskiej w Kiszyniowie. W bibliotece jest bogaty księgozbiór literatury polskiej, albumów historycznych i geograficznych. Biblioteka im. Adama

Mickiewicz jest bardzo ważnym ośrodkiem życia kulturalnego w stolicy Mołdawii. Rok rocznie tu odbywa się Narodowe Czytanie, spotkania z autorami książek i przedstawicielami najwyższych władz Rzeczypospolitej Polski. Od września 2024 roku odbywają się w bibliotece zajęcia języka polskiego dla dorosłych i dzieci.

W dalszej części konferencji odbyła się prezentacja Wydawnictwa Naukowego PASSH i czasopisma „Archive of Social Sciences and Humanities”. Wydawnictwo PASSH, które działa na rynku wydawniczym od 2020 roku, zaprezentowała Grażyna Kowalczyk-Brończyk. Głównym celem i misją wydawnictwa jest wspieranie rozwoju nauk społecznych i humanistycznych, poprzez publikowanie recenzowanych monografii naukowych, prac pod redakcją naukową, artykułów naukowych i edukacyjnych. W czasopiśmie PASSH „Archive of Social Sciences and Humanities” publikowane są artykuły naukowe z szerokiego spektrum dyscyplin, m.in.: pedagogiki, psychologii, ekonomii, historii, prawa, socjologii, nauk politycznych i językoznawstwa. Czasopismo współpracuje z wykwalifikowanym gronem recenzentów.

Później uczestnicy wzięli udział w sesjach wykładowych, prowadzonych przez wybitnych ekspertów z czołowych polskich uczelni, którzy omówili aktualne wyzwania stojące przed polonijną edukacją.

Pierwszą sesję prowadził Mirosław Szcześniak, nauczyciel skierowany przez ORPEG, obecnie pracujący w trzech liceach w Kiszyniowie, i Wojtek Korzeniewski, menedżer popularnego w Polsce zespołu Combi. Drugą sesję wykładową prowadzili Ewa Wojtowicz (Akademia Teologii Chrześcijańskiej i PASSH) i Wojtek Korzeniewski.

Wśród prelegentów znaleźli się m.in.:

– prof. dr hab. Przemysław Gębal (UG), temat wykładu: „Od języka drugiego do języka osobistego wyboru: psycholingwistyczne, kulturowe i tożsamościowe wyróżniki Ram programowych dla edukacji polonijnej”.

– prof. dr hab. Aneta Lewińska (UG) – „Trudna sztuka mówienia. Kompetencja, która buduje relacje”.

– dr hab. Ewa Czaplewska, prof. UG (UG) – „Kasia czy kasza? Rola prawidłowej artykulacji w procesie porozumiewania się międzykulturowego”.

– dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW (UKSW) – „Znaczenie wsparcia rówieśniczego dla wzmocnienia dobrostanu uczniów”.

– dr Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS, (MANS, PASSH) – „W stronę edukacji pozytywnej: dobrostan, który wspiera uczenie”.

– dr Ewa Wojtowicz (ChAT, PASSH) – „Wychowanie? Dziś odbywa się na ekranie”.

– dr Marcin Zarzecki (UKSW) – „Sztuczna Inteligencja i technologie cyfrowe w edukacji”.

– mgr Mirosława Lipka (PASSH) – „Jak świadomość nauczyciela i ucznia wpływa na jakość uczenia się języka polskiego?”

Wykłady dotyczyły kluczowych, nowoczesnych zagadnień: od psycholingwistyki i wzmocnienia dobrostanu uczniów, przez wpływ Sztucznej Inteligencji i technologii cyfrowych na edukację, aż po znaczenie kompetencji budujących relacje i jakość uczenia się języka polskiego.

W trakcie trwania konferencji odbyły się warsztaty dla uczniów szkół w Kiszyniowie, w których nauczany jest język polski z elementami historii i kultury polskiej, oraz wykłady, panele dyskusyjne i konkursy międzynarodowe wspierające rozwój uczniów i nauczycieli. Wydarzenie było także przestrzenią prezentacji dobrych praktyk, wymiany doświadczeń i budowania współpracy między środowiskami polonijnymi z różnych zakątków świata.

W przeddzień, 6 grudnia, w Teoretycznym Liceum im. Akademika K. Sybirskiego odbyły się warsztaty dla uczniów szkół w Kiszyniowie z nauczaniem języka polskiego. Warsztaty przeprowadzili doświadczeni nauczyciele mgr Mirosława Lipka i mgr Piotr Kośla. Warsztaty dotyczyły artykulacji trudnych wyrazów występujących w języku polskim. Uczniowie podczas warsztatów wykazali ogromne zaangażowanie. Choć wielu z tych młodych ludzi mieszka daleko od Polski, to tu w Mołdawii zobaczyliśmy, jak mocno polskość potrafi grać w duszy. Wspólne rozmowy, emocje i refleksje pokazały, że serce może być bardzo polskie, nawet jeśli codzienność jest na innym krańcu Europy. To było wyjątkowe spotkanie, pełne wzruszeń, dumy i pięknego poczucia, że polska tożsamość żyje w nich naprawdę głęboko.

Konferencji towarzyszyły wystawy stacjonarne: wystawa Grupy Fotograficznej ALE FOTO „Między Wisłą a Wiatrem – piękno Kujaw w obiektywie” oraz wirtualna wystawa „Zaczarowana walizka – grafiki” Sławomira Łosowskiego.

Konferencja, pełna inspirujących wykładów i cennych dyskusji, zakończyła się optymistycznie, cementując globalną wspólnotę na rzecz polonijnej edukacji, i ugruntowała przekonanie wśród uczestników i wykładowców, że edukacja polonijna łączy nas wszystkich ponad granicami.

Mirosław Szcześniak

nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

Fot. passhlondyn.eu

Ziua Internațională a Educației Diasporei Poloneze

== Moldova, Chișinău – Biblioteca „Adam Mickiewicz” ==

Pe data de 7 decembrie 2025 a avut loc cea de-a VII-a ediție a Ziilei Internaționale a Educației Diasporei Poloneze (VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej) – un eveniment devenit deja tradiție în comunitatea poloneză globală, organizat de Academia Poloneză de Științe Sociale și Umaniste din Londra (Polska Akademia Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie – PASSH).

Biblioteca „Adam Mickiewicz” din Chișinău a avut onoarea de a găzdui această ediție în format hibrid, reunind participanți din întreaga lume.

Deschiderea oficială și mesajele de bun-venit

Programul a început cu înregistrarea participanților și cu partea artistică a evenimentului, urmată de deschiderea oficială, susținută de dr. Aleksandra Jędrzysek, Rector al PASSH. Au urmat cuvintele invitaților de onoare, care au subliniat rolul educației poloneze în păstrarea identității culturale peste hotare.

Un moment semnificativ a fost prezentarea „Śladami Polaków w Mołdawii” („Pe urmele polonezilor în Moldova”), susținută de Svetlana Gumeni, Directorul Bibliotecii „Adam Mickiewicz”. Intervenția a adus în prim-plan istoria, patrimoniul și prezența poloneză în spațiul moldav, punând accent pe legăturile culturale construite de-a lungul timpului.

Momentele de gală și prezentările video

Unul dintre cele mai emoționante segmente a fost anunțarea rezultatelor concursurilor internaționale, la care au participat și elevi din țara noastră: „Polskość mi w duszy gra” – Międzynarodowy Konkurs na Ucznia Roku („Polonitatea îmi

răsună în suflet” – Concursul Internațional „Elevul Anului”), „Kreatorzy uczuć i wyobraźni” – Międzynarodowy Konkurs na Polonijnego Artystę Roku („Creatorii emoțiilor și imaginației” – Concursul Internațional „Artistul Polonez al Anului”).

Laureații au avut ocazia să vorbească despre experiențele lor și despre rolul identității poloneze în dezvoltarea personală.

Participanții au urmărit și secvențe din proiectul video global „Glosy Polonii: światowe spotkania z językiem polskim” („Vocile Poloniei: întâlniri globale cu limba polonă”), în care elevi, profesori și directori de școli poloneze din întreaga lume au împărtășit bune practici și provocările activității educaționale în diaspora.

Un moment deosebit a fost și prezentarea reportajului și acordarea titlului „Osobowość Polonijna Roku” („Personalitatea Polonă a Anului”), o distincție care omagiază implicarea remarcabilă în promovarea culturii și educației poloneze și care i-a fost oferit Svetlanei Gumeni.

Sesiunile academice – o privire spre viitorul educației

Sesiunea de conferințe a reunit cercetători și profesori universitari de renume, care au prezentat teme actuale și relevante pentru educația modernă:

– prof. dr. hab. Przemysław E. Gębal – despre psiholingvistică și identitate culturală în expansiunea limbii polone („Od języka drugiego do języka osobistego wyboru”);

– prof. dr. hab. Aneta Lewińska – despre rolul comunicării autentice în formarea relațiilor („Trudna sztuka mówienia”);

– dr. hab. Anna Fidelus, prof. UKSW – despre sprijinul dintre co-

legi și bunăstarea elevilor („Znaczenie wsparcia rówieśniczego”);

– dr. hab. Ewa Czaplewska, prof. UG – despre articulare și comunicare interculturală („Rola prawidłowej artykulacji w procesie porozumiewania się międzykulturowego”);

– dr. Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS – „W stronę edukacji pozytywnej” („Spre o educație pozitivă”);

– dr. Ewa Wojtowicz – „Wychowanie? Dziś odbywa się na ekranie” („Educația? Astăzi are loc pe ecran”);

– dr. Marcin Zarzecki – „Sztuczna Inteligencja i technologie cyfrowe w edukacji” („Inteligența artificială și tehnologiile digitale în educație”);

– prof. dr. hab. Małgorzata Sittek – „Prawa człowieka a sztuczna inteligencja” („Drepturile omului și inteligența artificială”)

Cele două paneluri de discuții au stimulat dialoguri valoroase despre viitorul educației în diaspora, provocările migrației, digitalizare și etica utilizării tehnologiilor emergente.

Biblioteca „Adam Mickiewicz” își exprimă gratitudinea față de PASSH, față de toți conferențiarilor, participanților și invitații care au susținut această ediție. Prezența și implicarea fiecăruia au transformat MDEP într-un spațiu al reflecției, dialogului și solidarității culturale. Evenimentul a arătat încă o dată că educația polonă în diaspora este capabilă să unească oameni din întreaga lume.

Ne bucurăm să fim parte din acest demers și așteptăm cu nerăbdare ediția viitoare.

Mai multe poze de la eveniment, puteți urmări pe pagina noastră de Facebook.

Svetlana Gumeni

Director Biblioteca „Adam Mickiewicz”

din Chișinău